

Senyal de trànsit cremada en el camí que uneix el Villar amb les Alcubles. Durant quatre dies fou l'única eixida per als veïns d'aquest municipi.

“Això es veia vindre”

Els incendis més greus a l'estat des de l'any 2004 han arrasat vora 50.000 hectàrees de l'interior de València, una superfície pròxima a la que té l'illa d'Eivissa. Les flames deixen un paisatge desolador als Serrans, l'Alt Palància, la Ribera Alta i la Foia de Bunyol. La falta de mitjans en prevenció i extinció a causa de les retallades han atiat un foc que posa sobre la taula un debat més ampli a propòsit de la sostenibilitat de les zones rurals.

Jorge encara no se'n sap avenir. Aquesta setmana, explica, ha viscut una d'aquelles situacions surrealistes que serveixen per a retratar una societat. Veí de Burjassot però metge de les Alcubles, diumenge

es va entestar a “pujar” a la Serrania (és així com per aquestes contrades es refereixen al fet de desplaçar-se de ciutat a l'interior). De feia tres dies, el poble on treballa estava encerclat per les flames i ell volia ser-hi pre-

sent per si de cas algun veí requeria la seua assistència. Així que agafà el cotxe amb la intenció de superar els controls que la Guàrdia Civil havia disposat en les diferents carreteres que donaven accés a les Alcubles.

PRATS I CAMPS

PRATS I CAMPS

D'esquerra a dreta: José Manuel Civera mostra uns camps de cultiu afectats per l'incendi a causa de la presència de rostolls a les vores. Pancartes d'in-su terme municipal.

afegir que la Generalitat ha “superat una difícil prova”. “Es podran donar moltes versions, algunes d'interessades, però el ben cert és que les circumstàncies climatològiques eren extremes, la qual cosa fa més difícil poder deturar-lo –va argumentar Fabra–. Els dos incendis es produeixen per negligència, en dues zones de difícil accés i amb gran velocitat de propagació. Davant d'aquesta situació és molt difícil controlar el foc. Hi ha hagut més dispositius i personal que mai.” Dimecres, Serafin Castellano insistia en la tesi exculpatòria en assegurar que les tasques d'extinció i evacuació –criticades pels veïns afectats– s'havien realitzat sempre seguint els criteris dels comandaments tècnics.

El retall de la manguera. L'estratègia de passar la pilota als altres busca amagar les retallades que en matèria de prevenció i extinció d'incendis i en gestió forestal s'han produït en els últims exercicis. Pràcticament cap àmbit d'actuació s'ha vist lliure de les tisores, alhora que s'han donat passos cap a la precarització dels treballadors d'empreses públiques que es dediquen a aquestes tasques. La secció sindical en les brigades d'emergència del sindicat professional de policies locals i bombers ha criticat reduccions en el personal de fins a “un 80%”, la qual cosa “es tradueix en una molt

deficient vigilància de la massa forestal i, consegüentment, un augment del perill d'incendi i la seua propagació”. També a Tragsa, l'empresa pública que es dedica a les primeres tasques d'extinció, s'han denunciat retalls. Comissions Obreres acusa el conseller Castellano de mentir en el nombre d'efectius destinats a les tasques de vigilància del bosc. Des de 2011, assegura CCOO, “no hi ha hagut augment de mitjans” i 350 persones s'han quedat sense contractar aquesta campanya. Els treballadors critiquen que no s'hagen contractat els mitjans necessaris pendents des del mes de març i que s'haja reduït de cinc a tres mesos la contractació dels treballadors fixos discontinus. La segona fase d'intervenció és encarregada a les brigades forestals d'Imelsa, de la Diputació de València. I també aquí hi ha hagut restriccions: els vora cinc-cents brigadistes han passat de treballar tot l'any a treballar nou mesos. “No es pot deixar de reconèixer que, des de 1994, s'ha millorat molt pel que fa a les tècniques de gestió i extinció dels incendis –assegura una persona que fa més de trenta anys

que està vinculada a aquest àmbit de treball–. Tanmateix, es perd de vista una dita que no per repetida deixa de ser certa: els incendis s'apaguen a l'hivern”. Des de l'any 2008 la inversió en prevenció d'incendis s'ha reduït d'un 75 per cent.

Més enllà de la flama. Als carrers de les Alcubles es respira una barreja de neguit, indignació i alleujament. Alleujament per saber-se sans i estalvis després que les flames hagen fregat el nucli urbà; indignats perquè els polítics els van abandonar a la seua sort i perquè els equips d'extinció i les forces de seguretat van menysprear els seus consells que, diuen, haurien evitat l'extensió del sinistre; i neguit per veure arrasat el seu mitjà de vida –l'agricultura– i ennegrit un paisatge que forma part de la seua identitat com a poble. “Enguany era boníssim per a l'ametlla, perquè els arbres venien molt carregats. Però mira què ens ha quedat...”, es lamenta José Manuel Civera, un agricultor jubilat que, com tants altres aquí, ha fet del conreu de la terra el seu mitjà de vida.

Al capdavant, tant en el cas de l'incendi d'Andilla com en el de Cortes, el desastre no fa més que complicar l'existència d'unes comarques, les de l'interior del País Valencià, que ja de per si tenen prou problemes per a subsistir i mantenir-se. Dosaigües té, segons el cens de 2011, 565 habi-

Alberto Fabra: “La natura ens ha examinat i hem respost”

dignació a l'entrada de les Alcubles. Alberto Fabra i Serafin Castellano amb membres dels equips de bombers a Begis. Dosaigües ha vist com cremava el

tants; Andilla, en té 441; mentre que Teresa compta 284 veïns. La sagnia demogràfica ha estat una constant en aquests municipis que, d'ençà de la dècada dels cinquanta, han vist com els joves marxaven cap a la ciutat i només hi tornaven per a l'estiu.

L'atracció de la ciutat de València i l'absència d'una visió política que tingués en compte l'interior del país en la gestió del territori ha passat factura a aquests municipis de l'interior, que han vist com el millor capital humà era atret cap a l'urbs. L'agricultura, els serveis i el turisme rural són les crosses sobre les quals han aconseguit resistir uns pobles que han quedat al marge d'escarafalls calatravescos i booms immobiliaris. La seua irrellevància electoral, en tot cas, els ha dut a convertir-se en ubicació òptima –a ulls dels gestors del territori– per a abocadors de fem, activitats mineres i centrals elèctriques. La negror que ha deixat el pas de les flames ve a menyscar la moral dels qui volen mantenir-se en els seus pobles d'origen.

La visió dels qui ara s'han vist enfrontats a les flames no pot estar més obscurida. També des de les entitats ecologistes s'ho miren amb preocupació. L'organització Seo/Birdlife ha advertit que el foc ha provocat efectes "irreversibles" en la mesura que afecten diversos espais protegits en la xarxa Natura 2000 on fan vida aus com ara l'àguila perdiguera, la marcenca

europea o l'arpella calçada. "Les altes temperatures –adverteix l'entitat ecologista– han causat una calcinació total d'àmplies zones utilitzades per aquestes espècies com a àrea d'alimentació". Cal tenir en compte, per una altra banda, que tant l'incendi d'Andilla com el de Cortes han afectat un ecosistema que, si bé no és d'un valor ecològic enorme, sí que fa les funcions de salvaguarda de dues àrees més valuoses com ara són la mola de Cortes i el massís del Caroig i les serres d'Espadà i la Calderona. Patrio García Fayos, director del Centre d'Investigació sobre Desertificació, calcula que en el termini de 10 anys hi haurà una cobertura vegetal per a protegir el sòl de l'erosió equivalent a l'actual i que en 20 anys l'ecosistema s'haurà recuperat. "Per la manera com s'ha desenvolupat l'incendi i les zones que s'han vist afectades –apunta aquest expert– no crec que hi haja una pèrdua de biodiversitat."

A falta d'avaluacions més acurades, de moment els més directament damnificats seran els agricultors que han vist perdre les seues collites. Se-

José Manuel: "De pins, que no en planten ni un. Quina mania de reforestar!"

gons càlculs d'AVA-Asaja, els danys directes provocats sobre l'agricultura i la ramaderia superen els 21 milions d'euros. Infraestructures de banda, s'hi han malmès cultius de plantes ornamentals, caqui, cítrics (en menor mesura i a la zona de Cortes) i vinya, oliveres, garrofer i ametllers (en l'àrea d'Andilla).

José Manuel Civera és dels qui, a les Alcubles, afortunadament, s'han salvat de la crema. Assegura que l'incendi era una cosa ben esperable: "Quan la tardor passada hi vaig anar a buscar rovellons, vaig pensar: 'Mare, meua, quantes argelagues i quant de matoll. Si açò pega foc...' Això que ha passat es veia vindre". Sense ser un expert en gestió forestal ni tenir un títol en sociologia rural, Civera identifica amb exactitud l'origen de la problemàtica quan apunta cap a uns ribassos ennegrits. "Allà, veus aquells pins cremats? Doncs abans eren vinya. I ací, veus aquests ribassos abandonats? Això abans mai no tenia matoll, com sí que en tenia abans de l'incendi; estava tallat o s'ho havia menjat el ramat que hi pasturava. Així, si arribava el foc, feia de barrera i no passava al camp de cultiu. Aquí el que fan falta són pastors amb cabres i no plantar pins, com van fer en l'anterior incendi. Quina mania de reforestar! De pins, que no en planten ni un, que ja creixen per ells mateixos!"

Violeta Tena